

NOTAT – NATURMILJØ

Revisjon av konsekvensutredning som følge av endring av detaljregulering for E105 parsell 1B

Trond Aalstad, SVV – Region nord, ressursavdelinga

Innhold:

1. Tidligere utredning og planarbeid
2. Endringens innhold
3. Revidert vurdering av konsekvens som følge av endringsforslaget
4. Avbøtende tiltak

1. Tidligere utredning og planarbeid

Detaljregulering med konsekvensutredning ble vedtatt av Sør-Varanger kommune 19. juni 2013. Det er gjennomført konsekvensutredning for naturmiljø (Rambøll 01.02.2011). Det er gjort naturtypekartlegging i området der blant annet forekomst av vasskrans (*Zannichellia palustris*) er dokumentert (Ecofact, juli 2012).

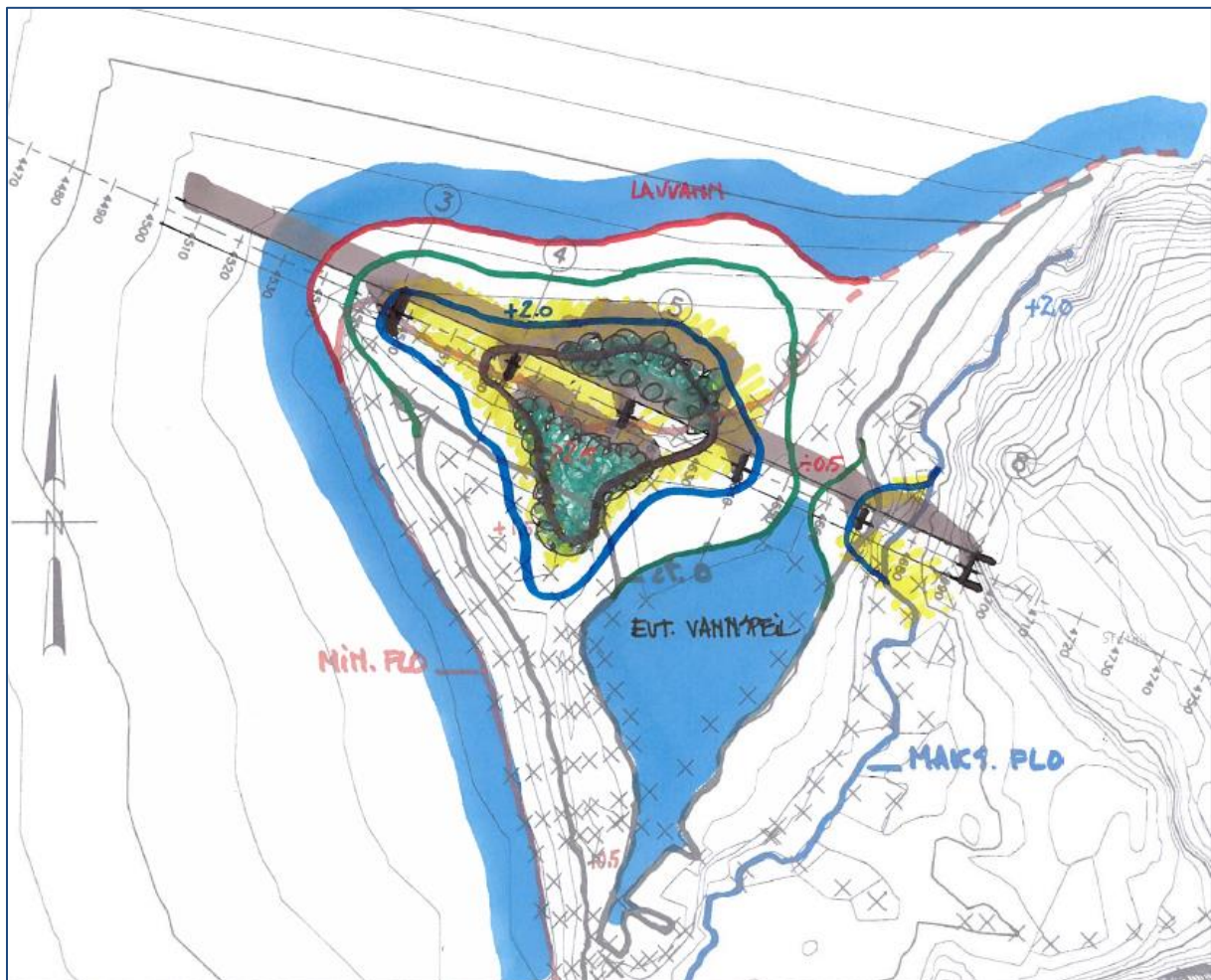
2. Endringens innhold

Etter at planen ble godkjent har det kommet opp en problemstilling knyttet til is og isgang. Det viser seg at isproblemene ved Elvenes og potensiale for alvorlig skade på brupeler er såpass store at Statens vegvesen ønsker å bygge en tryggere løsning enn den som er skissert i godkjent plan.

Opprinnelig var tenkt peling fra landsiden (øst) og til om lag forlengelsen av neset/holmen og ingen forsterking eller fylling mellom pelene. På grunn av islast på pelene ønsker vi å trygge konstruksjonen ved å fyller masser rundt/mellom pelene (fylling) 3 – 7 på skissa nedenfor. Det blir laget åpning mellom pilarene 6 og 7 mot landsiden i øst slik at eksisterende forhold med utskifting av vann i den lille bukta/avsnørningen blir opprettholdt tilnærmet likt som før, se skisse.

Endring av løsning gir noe større areal med reguleringsformål annet vegareal (fylling). Avbøtende tiltak slik de er skissert i gjeldende plan blir uendret, men med noen tillegg for best mulig ivaretagelse av vasskrans i området, se avbøtende tiltak.

Endringen berører kun bruløsning på Elvenes.

Ny løsning på Elveneset. Rød linje er lavvann, grønn middelvannstand, blå maks flo og svart linje over kote +2,5 meter. Grå farge indikerer uendrete forhold. Stiplet linje angir førtilstand.

Utskifting av vann i «bukta» skjer i dag ved at tidevann presser det nedflytende ellevannet over grusryggen i vest og inn i bukta fra nord. Det er littoralsonebasseng med mudderbunn i bukta. Vannet dreneres ut mot nord ved fjære sjø.

3. Revidert vurdering av konsekvens som følge av endringsforslaget

Endringer fra åpning til fylling mellom pelene i dette området (bakevje) vil ikke endre strømningsbildet og tidevannpåvirkning annet enn helt lokalt på Elveneset.

Bøkfjorden som fjord med oksygenfattig bunnvann (naturtype) og som nasjonal laksefjord påvirkes ikke av endringen. Endringen vil heller ikke ha innvirkning på området som myteområde for laksender. Det er ikke registrert russearve i det aktuelle området. Endringen berører kun selve Elvenes med en lokalitet av vasskrans som blir kommentert videre her.

Vasskrans

Som ledd i oppfølgingsprogram for ivaretagelse av vasskrans i prosjektet er det gjort ytterligere undersøkelser av lokaliteter i området i sommer (2013). Samtidig ble tatt ut planter for frøoppformering ex situ og senere utplassering (jf avbøtende tiltak).

Figur 1 Vasskranslokaliteter skravert (Ecofact rapport 171, 2012) og inntegnet bru og sentrale lokaliteter i prosjektet

Sommerens undersøkelser viste at lokaliteten på Elvenes (bruområdet) er svært svak. Kun to individer ble funnet. En lokalitet litt lenger ut hadde god bestand av vasskrans og det er fra denne morplanter er tatt ut. Denne er markert som «Viktig lokalitet» på kartet over.

Vasskrans er en «flyktig» plante som kan forsvinne og dukke opp på ulike lokaliteter innenfor et gitt område over tid. Både isgang, slamforhold og variasjoner i ferksvannstilsig og næring, samt variasjoner i frøspredningen og frøspiring har betydning. Hovedforekomsten av vasskrans er nedstrøms Elvenes, med potensiale (habitat) på begge sider av Bøkfjorden, jf kartutsnitt fra Ecofact rapport 171. Den pr tiden mest livskraftige bestanden er vist på kartet.

Virkingen på lokaliteten vil være mulig endret habitat som følge av endring i strømningsforhold/vannutskifting og dermed også salinitet i brakkvannet, samt endringer i substratet.

Når det gjelder strømningsforhold/vannutskifting vil dette etter vår vurdering bli tilnærmet uendret siden hele bassenget oversvømmes av tidevannet ved flo uansett valg av løsning og selv om bredden på «utløp» reduseres. Dette fordi vannvolumet (bassenget) i bukta er relativt lite slik at tømning blir tilnærmet som i dag. Når det gjelder substrat vil habitatet kunne bedres ved at plankene fjernes (og dermed den langsiktige gjødslingen) og det tilbakeføres finstoff slam fra arealene som beslaglegges av fylling.

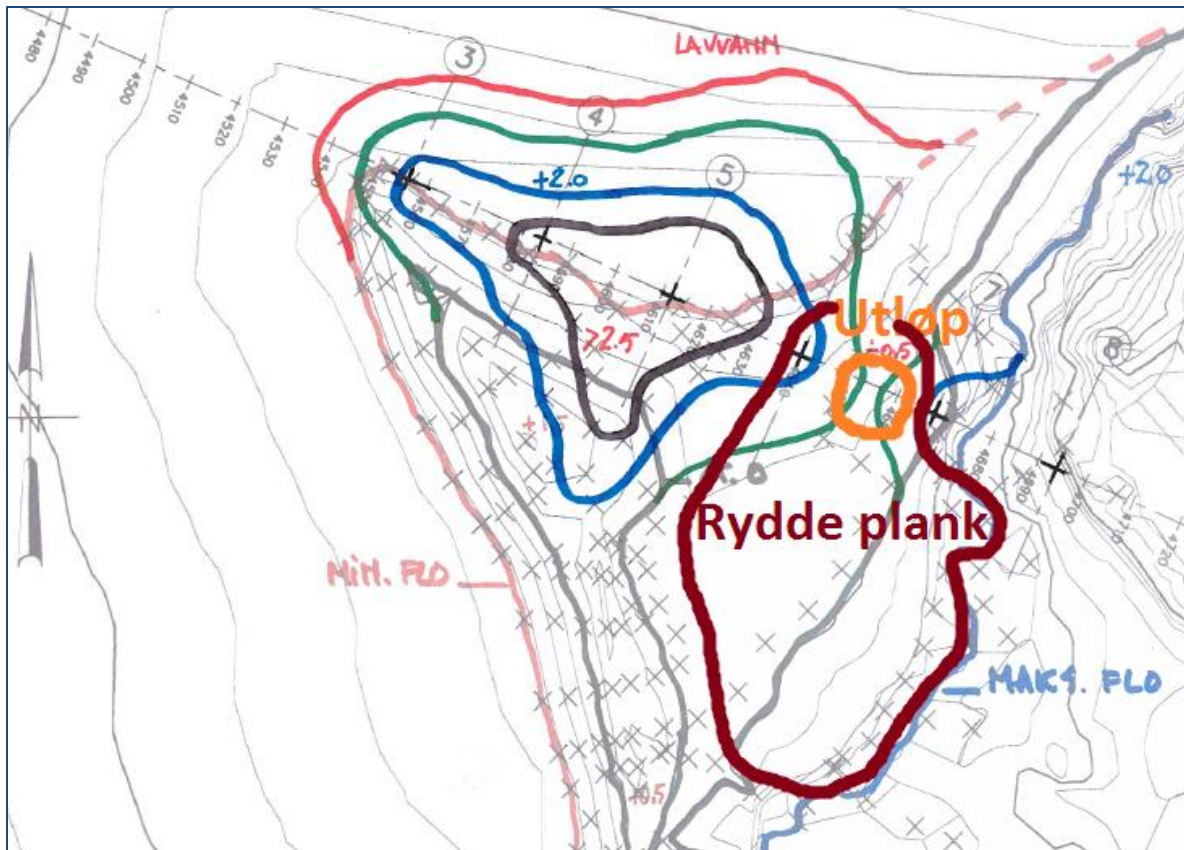
Endringsforslagets virkning på vasskrans er drøftet i møte med Gunn-Anne Sommersel (Ecofact), Torbjørn Alm og Torstein Engelskjøn (begge UiT, Botanisk institutt). Det var en felles oppfatning om at bru-/vegtiltaket ikke har avgjørende betydning for lokaliteten dersom vannutskifting er sikret om lag som før.

4. Avbøtende tiltak

Endringen gir følgende avbøtende tiltak (erstatte eksisterende tekst for avbøtende tiltak for vasskrans i godkjent plan):

1. Veganlegget med tilhørende fyllinger utformes slik at det i minst mulig grad påvirker strømningsforholdene for midtre lokalitet. Både bassenget innenfor fylling ved Elvenes og bunnen i «utløpet» skal ha samme nivå (kote) som ved dagens situasjon.
2. Avfall fra sagbruket (planker) fjernes innenfor fylling (bassenget).
3. Mudder/slam som fjernes fra fyllingsareal skal legges til bassenget innenfor fylling når plankene der er fjernet. Nivå/kote i bassenget etter tilbakefylling skal være som i dag.
4. Den viktige lokaliteten nedstrøms skal sikres mot nedslamming med slitgardin i anleggsperioden.
5. Gjennomstrømning i den tiden fyllingen etableres skal sikres med rør. Disse fjernes og erstattes med åpen løsning (kanal) når peler og øvrig fylling er ferdig.
6. Bestand av vasskrans oppformeres ex situ og gjeninnføres på arealene innenfor fylling (bassenget).

Alle punktene skal beskrives nærmere i Ytre Miljøplan for byggeplan.

Koter for ny situasjon lavvann, middelvann og maks flo og inntegnet område for utløp og areal som skal ryddes for plank.

Trond Aalstad
Naturforvalter, Statens vegvesen
24.09.2013